

Jan Michalski

Bielawy, st. IV, gm. Janowiec
Kościelny, woj. olsztyńskie, AZP
35-61/24

Informator Archeologiczny : badania 30, 149-150

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. Wyniki badań zostaną opublikowane w: *Comhlan. Studia z archeologii okresu przedrzymskiego i rzymskiego w Europie Środkowej*, dedykowane Teresie Dąbrowskiej w 65. rocznicę urodzin. Badania będą kontynuowane.

BABOROWO, st. 22,
gm. Szamotuły,
woj. poznańskie,
AZP 49-25/-

- cmentarzysko birytualne z młodszego okresu wpływów rzymskich

Badania wykopaliskowe na trasie gazociągu tranzytowego Rosja-Niemcy, przeprowadzone przez mgr. Ryszarda Pietrzaka (Muzeum-Zamek Górków w Szamotulach). Finansowane przez Muzeum-Zamek Górków w Szamotulach. Drugi sezon badań. Kontynuowano prace prowadzone w roku ubiegłym na odcinku kolizyjnym gazociągu, w trakcie których zarejestrowano 4 pochówki szkieletowe. Celem badań tegorocznych było rozpoznanie planigrafii cmentarzyska w kierunku północnym. Przebadano powierzchnię 200 m².

Pod warstwą humusu zarejestrowano warstwę, która zawierała przepalone kości, fragmenty naczyń ceramicznych oraz liczne zabytki metalowe (sprzączki do pasa, fragmenty zapinki, klucz) i szklane paciorki. Prawdopodobnie była to pozostałość po pochówkach warstwowych. Poniżej zarejestrowano 8 pochówków szkieletowych, 6 ciałopalnych bezpopielnicowych oraz 5 jam i 3 jamy postłupowe. Jamy grobowe zalegały na osi północ-południe, z niewielkimi odchyleniami. Ułożenie szkieletów w jamach grobowych było różnorodne. W dwóch przypadkach stwierdzono szkielety z obciętymi stopami, były one ponadto obsypane przepalonymi kośćmi oraz węgielkami drzewnymi. Wyposażenie pochówków stanowiły żelazne sprzączki do pasa, zapinki brązowe (A VI), kolie z paciorków szklanych, grzebienie kościane. Charakter cmentarzyska wskazuje na jego powiązania ze strefą środkowego Nadłabia; być może powstało ono w wyniku infiltracji z terenów zaodrzańskich. Aktualny stan rozpoznania cmentarzyska pozwala jedynie na jego datowanie w ramach młodszego okresu wpływów rzymskich. Badania będą kontynuowane.

BACHORZA, st. 1 i 2
(GAZ 88, 88a, 89),
gm. Zakrzewo,
woj. wrocławskie,
AZP 46-44/3-4

- ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- ślad osadnictwa kultury amfor kulistych (neolit)
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski)

Stacjonarne badania wykopaliskowe na trasie gazociągu Rosja-Niemcy, przeprowadzone w dniach od 14 lipca do 14 września przez mgr. Mariana Głoska (Instytut Archeologii i Etnologii PAN Oddział w Łodzi). Finansowane przez EuRoPol Gaz SA. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 70 arów.

Warstwa kulturowa przemieszana była z zabytkami od neolitu (kultura pucharów lejkowatych, kultura amfor kulistych) do okresu lateńskiego (kultura przeworska). Odsłonięte obiekty – dwie studnie, ziemianka i jama śmietniskowa – należały do kultury przeworskiej z późnego okresu lateńskiego. Natomiast w 21 skupiskach o charakterze antropogennym brak było materiału datującego.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN Oddział w Łodzi. Wyniki badań zostaną opublikowane w zbiorczym opracowaniu wyników badań na trasie gazociągu. Badania nie będą kontynuowane.

Bachórz, st. 16,
gm. Dynów, woj. przemyskie

patrz: środkowa i późna epoka brązu

BIELAWY, st. IV,
gm. Janowiec Kościelny,
woj. olsztyńskie,
AZP 35-61/24

- kurhan typu rostolckiego (młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich)
- ślady osadnictwa kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich, II–III w. n. e.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, w związku z odkryciem wkopu rabunkowego w centrum kurhanu, przeprowadzone przez dr. Jana Michalskiego (ARHED, dr Jan Michalski, Warszawa-Milanówek). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano obszar około 370 m².

Odczyszczono całą powierzchnię kamiennego rdzenia kurhanu i przecięto go dwoma prostopadłymi wykopami, dzięki czemu odsłonięto dwa pełne jego profile i położoną centralnie komorę grobową. Kurhan miał kształt wydłużonego owalu, o zachowanych wymiarach 25 x 19 m, obecna wysokość nasypu kamiennego mierzyła do 170 cm. Dno komory grobowej znajdowało się na głębokości 420 cm od powierzchni nasypu, a jej średnica wyno-

siła około 220 cm. Znalezione w niej jedynie kilka fragmentów ceramiki; zdecydowana większość materiału (kultury wielbarskiej i nowożytnego) pochodziła z powierzchni rdzenia kamiennego (m.in. zapinka) lub została znaleziona między kamieniami nasypu. Z analizy stratygraficznej wynika, że obiekt został wyrabowany prawdopodobnie już w starożytności, a później był jeszcze kilkakrotnie penetrowany wkopami rabunkowymi. Pod nasypem kurhanu odsłonięto 4 obiekty: piec i 3 ślady po palach. Mogą to być pozostałości osady i można je datować także na okres trwania kultury wielbarskiej.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ w Olsztynie.

Badania zakończono – obiekt został zrekonstruowany.

BIELICE, st. 1,
gm. Łambinowice,
woj. opolskie,
AZP 92-33/-

- osada hutnicza kultury przeworskiej (późny okres wpływów rzymskich)

Nadzór archeologiczny, przeprowadzony w lipcu przez mgr mgr Barbarę Jarosz i Ewę Matuszcyk (Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu). Finansowane przez Opolskie Kopalnie Surowców Mineralnych. Piąty sezon badań.

Przebadano powierzchnię 62 arów na terenie przylegającym od zachodu do obszaru przebadanego w roku ubiegłym, z której właściciel (Opolskie Kopalnie Surowców Mineralnych) zdjął ziemię orną.

Zlokalizowano 5 obiektów (4 paleniska i jamę o nieokreślonej funkcji), w których wystąpiły nieliczne fragmenty naczyń kultury przeworskiej. Wyniki badań dwóch ostatnich sezonów wskazują, że mamy tu do czynienia z południową, peryferyjną częścią osady ludności kultury przeworskiej, której centrum znajdowało się na kulminacji niewielkiego wyniesienia w zakolu Nysy Kłodzkiej.

Badania będą kontynuowane w wypadku poszerzenia terenu eksploatacji żwiru.

Bocień, st. 5,
gm. Chełmża, woj. toruńskie

patrz: neolit

BOGATE, st. 1,
gm. Przasnysz,
woj. ostrołęckie,
AZP 41-66/1

- osada kultury przeworskiej (starszy okres wpływów rzymskich)
- ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego (X-XIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe o charakterze interwencyjnym w związku z budową wodociągu „Helenowo”, przeprowadzone w dniach od 14 do 26 listopada przez mgr. Antoniego Smolińskiego (PHU „ANWIT” Warszawa). Finansowane przez Gminę Przasnysz. Pierwszy sezon badań. Stanowisko zostało zlokalizowane w 1970 r. – inspekcję terenową z ramienia Pogotowia Archeologicznego przy Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie przeprowadził mgr Jerzy Głosik. Badania w 1996 r. objęły strefę prac ziemnych, którą stanowiły odcinki wykopanego już rowu pod wodociąg o długości 317 m, oraz 4 wykopy o łącznej powierzchni 55,5 m², wytyczone w tych miejscach, gdzie w profilu widniały dobrze rysujące się obiekty. W trakcie prac ratowniczych przeprowadzono lustrację powierzchniową obszaru stanowiska.

Badania powierzchniowe ujawniły na zaoranych polach uprawnych licznie występujące fragmenty ceramiki oraz wyraźnie ciemniejsze zabarwienia gruntu. Sytuacja stratygraficzna na stanowisku była zróżnicowana. W wykopie wodociagowym, którego kolejne odcinki ponumerowano jako I, IV, V i VI, uchwycono poniżej warstwy ornej warstwę kulturową, której strop przemieszany był miejscami z warstwą orną. Na odcinku I wykopu wodociagowego warstwa kulturowa miała miąższość do 30 cm, a jej przebieg był nieciągły. W wielu miejscach warstwa kulturowa wystąpiła w wypełniskach stropów obiektów. Poniżej warstwy kulturowej obiekty wystąpiły najliczniej we wschodniej części wykopu, w części zachodniej znajdowały się bezpośrednio pod warstwą orną. W pozostałych wykopach sytuacja wskazywała na to, iż warstwa kulturowa w wielu miejscach występuje zwartym płatem i jest silnie zniszczona przez orkę. Odkryto 66 obiektów, z których 8 to obiekty najprawdopodobniej archeologiczne, a 1 to wkop współczesny. Dokładne datowanie większości z nich nie jest możliwe z uwagi na to, iż odkryto je w profilach wykopu wodociagowego. Zostały one zadokumentowane, lecz nie wyeksplorowane – stąd brak z tych obiektów materiału archeologicznego. Sytuacja stratygraficzna pozwala z dużym prawdopodobieństwem wiązać je z osadnictwem kultury przeworskiej. Większość obiektów to ślady po dołach i dołkach postłupowych, o wypełniskach na ogół barwy brunatnej ze śladami spalenizny. Znaczną ilość dużych i dobrze zachowanych